

Aan: Provinciale Staten van de provincie Zeeland

Stichting voor Kunst & Cultuur Vlissingen, De Cultuurwerf
Spuikomweg 5
4381 LZ Vlissingen

Vlissingen, 7 september 2023

Geacht Statenlid,

U heeft ongetwijfeld in de pers gevolgd dat het provinciaal Bevrijdingsfestival de afgelopen jaren in grote moeilijkheden is gekomen. Met grote regelmaat is daarover met de gemeente Vlissingen overleg geweest, waarbij het bestuur van Cultuurwerf (de organiserende stichting) voortdurend heeft aangegeven dat – met sterk stijgende kosten en steeds strenger wordende overheidseisen – het financiële risico steeds meer toenam. Helaas heeft Cultuurwerf op 16 augustus 2023 noodgedwongen surseance van betaling moeten aanvragen.

Aan de provincie Zeeland is mondeling een verzoek gedaan voor financiële hulp. De gedeputeerde heeft direct aangegeven dat “het bevrijdingsfestival in 2024 in ieder geval doorgaat, maar dat de provincie geen mogelijkheden ziet om financiële steun te geven in de huidige situatie”.

Middels een schriftelijke aanvraag heeft Cultuurwerf ook aan de gemeente Vlissingen verzocht om financiële hulp (zie bijlage). In tegenstelling tot wat u in de pers heeft kunnen lezen was dat een genuanceerde hulpvraag met drie opties. Tot onze teleurstelling gaat de gemeente volledig voorbij aan de mede door haarzelf geschapen geschiedenis en context van de ontstane problemen, en is zij niet bereid enige steun te verlenen. Ook de wethouder heeft overigens het bestuur laten weten dat het bevrijdingsfestival in 2024 gewoon doorgang zal vinden, “met of zonder Cultuurwerf”.

De mening van het bestuur van Cultuurwerf is dat het geen pas geeft om met een vlucht in de toekomst – namelijk het ‘verdergaan’ met een nieuw bevrijdingsfestival – de organisatie die zich jarenlang heeft ingezet om het bevrijdingsfestival ook onder zeer moeilijke omstandigheden te blijven organiseren nu met de brokstukken te laten zitten, de rekening van partijen die een bijdrage hebben geleverd onbetaald te laten, en de onbezoldigde bestuursleden bloot te stellen aan mogelijk hoofdelijke aansprakelijkheid voor het ontstane tekort. Wij zijn van mening dat dit ook een bijzonder en (zeker in deze tijd) ongewenst signaal geeft aan de vele vrijwilligers in onze provincie die zich op alle mogelijke manieren belangeloos inzetten voor anderen en voor maatschappelijke belangen.

Daarom verzoeken wij Provinciale Staten te bespreken of er toch mogelijkheden zijn om niet de ogen te sluiten voor de problemen die zijn ontstaan en – evenals in andere provincies zoals Groningen, Limburg, Noord-Brabant, Utrecht, Zuid-Holland¹ – het bestaande bevrijdingsfestival financieel te steunen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van Stichting voor Kunst & Cultuur Vlissingen, De Cultuurwerf
Organisator van Bevrijdingsfestival Zeeland

¹ Informatie rechtstreeks verkregen van de betreffende bevrijdingsfestivals. In Friesland en Overijssel zijn gesprekken met betrekking tot steun gaande. Informatie over Flevoland, Gelderland en Noord-Holland was op het moment van opstellen van deze brief nog niet ontvangen. In Drenthe was geen sprake van een tekort.

BIJLAGE: aanvraag financiële steun

Gemeente Vlissingen
College van B&W
Paul Krugerstraat 1
4382 MA Vlissingen

Stichting voor Kunst & Cultuur Vlissingen, De Cultuurwerf
Spuikomweg 5
4381 LZ Vlissingen

Betreft: aanvraag besluit toekenning bedrag in het kader van schuldsanering

Vlissingen, 28 augustus 2023

Geacht College,

Aan bovengenoemde stichting (hierna: Cultuurwerf) is door de rechtbank Zeeland-West-Brabant op 16 augustus 2023 voorlopige surseance van betaling verleend onder insolventienummer C/02/23/11. Als bewindvoerder heeft de rechtbank de heer B. van Leeuwen, werkzaam voor VLDW Advocaten, aangesteld.

Op 23 augustus 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de gemeente Vlissingen en Cultuurwerf, waarbij de gemeente vertegenwoordigd werd door de heer Sal Cracau, de heer [REDACTED] de heer [REDACTED] de heer [REDACTED] en de heer Jan-Willem van Koeveringe (advocaat van de gemeente Vlissingen). Cultuurwerf werd vertegenwoordigd door [REDACTED] (penningmeester) en Maarten Janssens (voorzitter). Aanwezig tijdens het gesprek was ook de hierboven genoemde bewindvoerder.

Tijdens het gesprek is overeengekomen dat Cultuurwerf een aanvraag doet aan het college van B&W waarin wordt verzocht om toekenning van een bedrag in het kader van de schuldsanering, zodat het college daar op zeer korte termijn over kan besluiten. Besproken is dat hiervoor een mondelinge bespreking door het college beter is dan een parafenbesluit. De wethouder heeft aangegeven hiervoor tot 5 september 2023 nodig te hebben.

Deze aanvraag wordt gedaan na afstemming en met instemming van de bewindvoerder.

Geschiedenis en context

De omstandigheden voor Cultuurwerf zijn de afgelopen jaren in negatieve zin gewijzigd. In 2008 werd door de gemeente Vlissingen nog een jaarlijkse subsidie verstrekt van € 1,3 miljoen voor de organisatie van het Bevrijdingsfestival Zeeland, Festival Onderstroom, Poppodium De Piek, Buro Beeldende Kunst en de Kunstuitleen. In 2016 was deze jaarlijkse subsidie teruggebracht tot € 600.000. In de vier jaren daarna werd deze € 600.000 in vier gelijke stappen afgebouwd naar € 0, en vervangen door twee subsidies van € 65.000 voor respectievelijk Bevrijdingsfestival Zeeland en Festival Onderstroom. Als gevolg van deze drastische vermindering van subsidies en het ontnemen van het structurele karakter daaraan heeft het bestuur in 2018 alle medewerkers van Cultuurwerf moeten ontslaan. Daarmee werd een vaste kern van kundige en ervaren medewerkers vervangen door zzp'ers. Zo ontstond een 'ad hoc' projectorganisatie waar mensen slechts werden ingehuurd voor een afgebakende, beperkte taak. De huidige directeur werd – ook als zzp'er – aangesteld om

deze projectorganisatie in goede banen te leiden en om alle taken die niet door de ingehuurde krachten werden opgepakt uit te voeren. Wrang genoeg was (juist door alle beperkingen) Cultuurwrf in staat de coronajaren positief af te sluiten, waardoor ook een deel van de destijds verleende subsidie werd teruggevorderd door de gemeente Vlissingen. In 2022 werd op een relatief laat moment (maart) toestemming verleend door de Rijksoverheid om weer evenementen te organiseren.

Niet onvermeld mag blijven dat de stichting ook in het verleden niet in staat was een adequate buffer op te bouwen omdat de voorwaarden van subsidies van de gemeente Vlissingen dat niet toelieten. Zelfs in 2023 werd op grond van de resultaten uit 2021 nog een deel van de subsidie ingehouden (Verleningsbeschikking jaarsubsidie 2023). Omdat de stichting daardoor voor een groot deel afhankelijk was van inkomsten uit de horeca kan slecht weer en/of officiële waarschuwingen daarvoor leiden tot ingrijpend negatieve financiële resultaten, wat in 2023 dus helaas ook is gebeurd. Het is niet voor niets dat er al enige tijd discussie is in het land over het heffen van entree, en dat andere organisatoren worden gecompenseerd. Eind 2022 heeft het bestuur in meerdere gesprekken, telefoontjes en berichten aangegeven aan de wethouder en ambtenaren dat het organiseren van Bevrijdingsfestival Zeeland en Festival Onderstroom in 2023 niet mogelijk was indien er geen financiële hulp geboden werd vanuit de gemeente. Onder andere tijdens de bestuurlijke overleggen dd. 3 november 2022 en 1 december 2022 is dit onderwerp besproken. De gemeente wilde echter graag dat Cultuurwrf beide evenementen in 2023 toch organiseerde, en regelde uiteindelijk een bedrag ad € 36.000 (ook wel 'reddingsboei' genoemd) rond de jaarwisseling, zodat in ieder geval een aanvang kon worden genomen met de voorbereidingen voor het door de gemeente zo belangrijk geachte Bevrijdingsfestival Zeeland. Voor het bestuur gaven deze en volgende gesprekken, en de moeite die de gemeente deed om de festivalorganisatie door Cultuurwrf te laten starten door het toekennen van de 'reddingsboei' voldoende aanknopingspunten om – ondanks de resterende verliezen uit 2022 – toch te starten met de organisatie van Bevrijdingsfestival Zeeland 2023.

In de periode januari 2023 tot mei 2023 hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden, zowel telefonisch als aan tafel, zowel met ambtenaren als met de wethouder, die als doel hadden een meerjarige toekomst voor Cultuurwrf zeker te stellen. Het belang van de gemeente Vlissingen werd tijdens die gesprekken ook duidelijk genoemd: het ging over het (weer) creëren van een culturele infrastructuur, waarbij het beeld door de gemeente werd weergegeven als 'rails', gevormd door de Cultuurwrf, en 'treinen', wat duidde op de evenementen die door Cultuurwrf georganiseerd en/of ondersteund konden gaan worden. De wethouder benoemde daarbij ook dat Cultuurwrf evenementen "steviger aan kon pakken", en dat er geld moest worden gealloceerd in de begroting omdat het voor Cultuurwrf gaat om zekerheid. Tevens kwam aan de orde dat Cultuurwrf om die reden ook in het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' (2022-2026) is geschreven. Eveneens werd tijdens die gesprekken benoemd dat "we er wel uit komen om structureel te bekostigen", waarop de wethouder nog toevoegde dat bij structurele subsidie ook cofinanciering mogelijk werd. Optimistisch waren ook uitspraken van de wethouder "ik ben van de rekkelijke" en "ik ben er niet zo bang voor".

Editie 2023 van het Bevrijdingsfestival Zeeland had tegenslag door het afgeven van code geel door het KNMI voor 5 mei, een signaal dat door veel nieuwsbronnen op 4 mei al werd uitgestuurd (PZC 4 mei 2023, Omroep Zeeland 4 mei 2023). Hoewel de code geel voor Zeeland achteraf onterecht bleek, zijn er minder bezoekers gekomen wat resulteerde in een lagere (horeca)omzet. De kosten van Bevrijdingsfestival Zeeland moeten – zoals bij alle bevrijdingsfestivals die vallen onder het Nationaal Comité – voor een groot deel worden terugverdiend met horeca inkomsten tijdens het festival. Bij een op de dag zelf tegenvallend bezoekersaantal kan op geen enkele manier meer op kosten worden bezuinigd, zodat het resultaat afneemt met iedere euro die niet door bezoekers wordt uitgegeven. Dat vindt zijn oorzaak niet alleen in het besluiten van bezoekers om niet te komen in verband met (de kans op) slecht weer, maar ook doordat bij minder goed weer veel minder drank en snacks worden genuttigd dan tijdens een mooie zonnige dag. De gemeente Vlissingen stuurt al decennialang op een gratis Bevrijdingsfestival Zeeland, wat het onmogelijk maakt om tegenvallende bezoekersaantallen en/of verminderde afname van horecaproducten af te dekken door een 'zekere' kaartverkoop vooraf.

Op 2 mei 2023 antwoordde burgemeester Van den Tillaar in een radio-interview bij Omroep Zeeland – waar hij aan tafel zat met directeur Pieter Ventevogel – op de vraag of het Bevrijdingsfestival en de doelgroep die daarnaartoe wordt getrokken veel te belangrijk is om voor geld kapot te laten gaan: “ja hoor. Kijk, we zitten nu al letterlijk hier om de tafel zal ik maar zeggen, ehm, de boodschap van de bevrijdingsfestivals in Nederland is, is razend belangrijk. We hebben net al een paar keer aangeduid hoe actueel die boodschap nog steeds is, hoe belangrijk het is om met elkaar na te blijven denken over eh, over vrijheid en de waarden die we daarin willen verdedigen, ehm, daar horen deze bevrijdingsfestivals bij. Ehm, dus we moeten echt alles op alles zetten om ook in deze tijden waarin het echt wezenlijk ingewikkelder en duurder is om evenementen te organiseren, laten we dat ook maar met elkaar erkennen, te zorgen dat die bevrijdingsfestivals door blijven draaien. En ik weet zeker dat de gemeente Vlissingen daar samen met anderen, dat kunnen we niet alleen, dat moeten we met de provincie, dat moeten we met sponsors, daar moet misschien het Rijk ook nog wel een duit in het zakje doen, moeten we zorgen dat dat door blijft gaan.” (Zeeuwse Kamer, 2 mei 2023).

Volgens vaste jurisprudentie is sprake van een toezegging als er "een aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezegging is gedaan door een daartoe bevoegd persoon waaraan een rechtens te honoreren verwachting kan worden ontleend" (vertrouwensbeginsel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur). Volgens het bestuur van Cultuurwerf zijn verschillende malen, in verschillende gesprekken, door de verantwoordelijk wethouder zulke toezeggingen gedaan. Juist op basis van die toezeggingen is – onder het voortdurend aangeven van de risico's die Cultuurwerf daarmee als stichting moest gaan nemen – Cultuurwerf in het najaar in overleg met de gemeente gestart met de organisatie van Bevrijdingsfestival Zeeland en daarna ook met Festival Onderstroom, gevolgd in het begin van 2023 door het (moeten) aangaan van verplichtingen om de organisatie en uitvoering van beide festivals zeker te stellen.

Wij menen dat de gemeente met betrekking tot de georganiseerde evenementen ook een eigen verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen jegens de stichting maar ook jegens de betrokken leveranciers en crediteuren. Daarbij speelt niet alleen de hiervoor genoemde betrokkenheid van de gemeente maar ook de aard van de evenementen. Niet onvermeld mag blijven dat landelijk meerdere overheden wel hebben besloten bij te dragen in ontstane tekorten. De georganiseerde evenementen waren geen 'particulier initiatief' maar kenden een landelijk en gemeentelijk algemeen belang. Een belang dat de Cultuurwerf overschrijdt en ook een reflectie heeft naar de toekomst. Welke organisatie zal nog evenementen als deze kunnen en willen organiseren als er geen voldoende perspectief wordt geboden?

Voor zover vereist doet de stichting hierbij ook een beroep op de hardheidsclausule zoals opgenomen in de subsidieverordening. De festivals zijn georganiseerd mede op uitdrukkelijk verzoek van de gemeente Vlissingen waarbij het voortbestaan van de stichting in gevaar is door de wijze van subsidiëren (waardoor geen buffer kan worden gerealiseerd voor tegenslagen) en de afhankelijkheid van de weersomstandigheden over het welslagen van de evenementen in financiële zin. Het is in het belang van Vlissingen dat de expertise zoals opgebouwd niet verloren gaat en het organiseren van de evenementen in 2024 zodoende in gevaar komt.

Aanvraag

Het tekort wordt op dit moment door de bewindvoerder ingeschat op een bedrag tussen € 150.000 en € 200.000. De gemeente Vlissingen heeft Cultuurwerf verzocht een specifiek bedrag te noemen. Dat bedrag moet voldoende hoog zijn om een akkoord met de schuldeisers te beproeven. Daarom verzoekt het bestuur het college aan Stichting voor Kunst & Cultuur Vlissingen toe te kennen:

Primair een bedrag ad € 200.000, waarmee de schulden kunnen worden voldaan;

Subsidiar een bedrag ad € 100.000, waarmee de bewindvoerder een akkoord kan proberen te bereiken met de schuldeisers;

Meer subsidiar een bedrag waarvan de hoogte ter beoordeling aan het college is, en waarmee het college denkt recht te doen aan de ontstane situatie in het licht van de geschiedenis en context.

Aan uw gemeente wordt gevraagd een besluit te nemen waarbij de toezegging, wat betreft het subsidiaire en meer subsidiaire verzoek dat gericht is op een schuldeisersakkoord, onvoorwaardelijk is als de stichting haar schuldeisers daadwerkelijk een wettelijk akkoord weet aan te bieden waar een meerderheid zich achter stelt, zodat er geen discussie kan zijn over de beschikbaarheid van de gelden die worden toegekend als een akkoord wordt bereikt.

Hoogachtend,

[handtekeningen]

Namens het bestuur van Stichting voor Kunst & Cultuur Vlissingen, De Cultuurwerf
mr. drs. M.J.J. Janssens MAC, voorzitter
[redacted] penningmeester